

บทที่ 2

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่ามีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

รายงานการวิจัยในประเทศ

โกสินทร์ รังสยาพันธ์ (2521) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความสกปรกเป็นพิษของสิ่งแวดล้อม" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางแก้ปัญหาความสกปรกเป็นพิษของสิ่งแวดล้อมด้วยกระบวนการทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 518 คน ผลการวิจัย พบว่าลักษณะในตัวคนที่เกี่ยวข้องกับความสกปรกเป็นพิษของสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. ความรู้ ความเข้าใจในความรุนแรงและอันตรายของปัญหา
2. ความรู้ ความเข้าใจถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา
3. ทักษะที่เอื้อต่อการแก้ปัญหา
4. ความต้องการและความคาดหวังเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ลักษณะในตัวคนทั้ง 5 ประการนี้ มีความสัมพันธ์กับการประพฤติปฏิบัติอันมีส่วนเพิ่มหรือลดปัญหาสิ่งแวดล้อม

ณรงค์ ศรีสนิท (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้และเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาวิทยาลัยครูในส่วกลาง" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน 701 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความรู้ในระดับปานกลาง นักศึกษาหญิงมีความรู้ดีกว่านักศึกษาชาย นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคต่าง ๆ กัน มีความรู้แตกต่างกัน แต่นักศึกษาที่บิดาหรือมารดาทำอาชีพ

ต่างกันจะมีความรู้เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม พบว่า นักศึกษาทั้งหมดมีเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในทางบวก นักศึกษาชายมีเจตคติทางบวกมากกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคต่าง ๆ กันมีเจตคติแตกต่างกัน ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกและเชิงเส้นตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิชัย พัฒนาวงศ์ธรรม (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคใต้" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของนักศึกษาภาคปกติ วิชาเอกสังคม ระดับประกาศนียบัตรวิชาการ การศึกษาชั้นสูงและระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาใน 5 วิทยาลัยครูภาคใต้ จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อยู่ในเกณฑ์สูง และมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในเชิงนิมาน เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง นักศึกษาที่มีที่อยู่อาศัยในเมืองกับในชนบท พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05

นนทลี วิษัณฐ์ (2524) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "เจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 480 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครมีเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมเชิงนิมานในระดับสูง โดยนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่า นักเรียนที่อยู่โรงเรียนในแหล่งต่าง ๆ กัน มีเจตคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรมาภรณ์ สมานประธาน (2525) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 11 ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 11 ที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 11 จำนวน 900 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในเกณฑ์ดี โดยนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมืองมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในเกณฑ์ดี โดยนักเรียนที่อยู่ในเมืองกับนอกเมืองมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริพร หงส์พันธ์ (2527) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 ในเขตการศึกษา 5" การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 เขตการศึกษา 5 จำนวน 500 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง มีเจตคติในทางบวก ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ มีความสัมพันธ์กัน ส่วนความรู้กับการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และยังพบว่า ความรู้และเจตคติทำนายการปฏิบัติได้ประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชวิษ อินทรพันธ์ (2527) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมต่อสิ่งแวดล้อมตามคำรายงานของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง" การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจพฤติกรรมจริยธรรม และแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง และเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมและแนวโน้มของพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ครู และผู้ปกครอง จากภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร จำนวน 2835 คน ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพอาชีพหลักของครอบครัว มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ เพศ สภาพความเป็นเมืองและภูมิภาคสำหรับศาสนาที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด

ปรีชา กาญจนกิจ (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างมโนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ กับเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 12" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ กับเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการศึกษา 12 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 12 จำนวน 674 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 12 มีเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติเชิงนิมิต มโนคติและเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรีศนา ใจทน (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความสามารถในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 476 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมดี และมีแนวโน้มที่จะนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ดีกว่านักเรียนที่มีความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับกลางและต่ำ

อมรรัตน์ รัทจิศิริกุล (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร" การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 477 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.01 โดยนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการปฏิบัติต่อสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนดีกว่านักเรียนชาย

จารุรักษ์ ประเสริฐวิชัย (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับมลพิษทางสภาวะแวดล้อม" การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับมลพิษทางสภาวะแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 500 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับมลพิษทางสภาวะแวดล้อมในระดับสูง โดยนักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับมลพิษทางสภาวะแวดล้อม สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับมลพิษทางสภาวะแวดล้อมของกรุงเทพมหานครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นัยนา ศรีชัย (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของนักศึกษามหาวิทยาลัย และปัจจัยซึ่งมีผลต่อความเข้าใจและทัศนคติดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจำนวน 2,257 คน จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาจัดลำดับความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมรองจากปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและการเมือง แหล่งข้อมูลด้าน

สิ่งแวดลอมส่วนใหญ่ได้จากสื่อมวลชน เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับ สิ่งแวดลอมระหว่างชั้นปีของนักศึกษา ขนาดของครอบครัว และอาชีพของบิดา พบว่าไม่มี ความแตกต่างกัน เพศและภูมิลำเนาของนักศึกษา มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้ที่แตกต่างกัน มหาวิทยาลัยและคณะที่เรียนมีผลทำให้ความรู้และทัศนคติแตกต่างกัน

สุวรรณ สุชาติ (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร" การศึกษาคั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของนักเรียน อาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 จำนวน 505 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในระดับปานกลาง ระดับพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนขึ้นอยู่กับ เพศและ ประเภทวิชา แต่ไม่ขึ้นอยู่กับอาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา และภูมิลำเนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชาติชาย อ่อนเจริญ (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้และความคิดเห็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสมุทรปราการ เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม" การวิจัยคั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ต้องการศึกษาความรู้และความคิดเห็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสมุทรปราการ เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 345 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง โดยนักเรียนหญิงมีความรู้ สูงกว่านักเรียนชาย เมื่อทดสอบความแตกต่างพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สำหรับนักเรียนที่อยู่ในแหล่งที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกันจะมีความรู้แตกต่างกัน เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับมลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับ เพศ แผนการเรียน และแหล่งที่ตั้งของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เพ็ญศรี ลีวัฒนานพวงศ์ (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นและความต้องการ เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 353 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นและมีความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นและความต้องการพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชานี้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พริ้มเพรา จิตเป็นธม (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อม" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 500 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มณฑิพย์ เพชรรุ่ง (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาในวิชาสังคมศึกษา เรื่อง มลพิษทางน้ำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มที่เรียนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาในวิชาสังคมศึกษา เรื่อง "มลพิษทางน้ำ" ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างกลุ่มที่เรียนในห้องเรียนและกลุ่มที่เรียน

นอกห้องเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปากน้ำวิทาศคม เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สิ่งแวดล้อมศึกษาในวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มที่เรียนนอกห้องเรียนและกลุ่มที่เรียนในห้องเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่เรียนนอกห้องเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนในห้องเรียน

พรรณภัทร พานิชเจริญ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ ทักษะและการปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อม" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 700 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักเรียนหญิงมีความรู้ดีกว่านักเรียนชาย และพบว่านักเรียนมีทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดี โดยนักเรียนหญิงมีทัศนคติและการปฏิบัติดีกว่านักเรียนชาย เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรเพศพบว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมศิริ มวลแก้ว (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในหนังสือเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในหนังสือเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และความต่อเนื่องของเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในระดับชั้นต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในหนังสือเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความต่อเนื่องของเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ร้อยละ 13.91 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความต่อเนื่องของเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ร้อยละ 16.74

สิริพร สุจริตจันทร์ (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม" โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 367 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสนใจชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพราะทำให้ได้รับความรู้กว้างขวางขึ้น รวมทั้งเข้าใจถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม และพร้อมที่จะเป็นบุคคลหนึ่งที่จะร่วมมือรักษาสิ่งแวดล้อม นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีคะแนนความคิดเห็นด้านการชมรายการสารคดีทางโทรทัศน์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรนเรศ ไชยสา (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทบาทของครูที่มีต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพิจิตร" โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของครูสองกลุ่ม และศึกษาปัญหาของครูในการปฏิบัติการส่งเสริมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนเนื้อหาสิ่งแวดล้อม และครูที่สอนเนื้อหาที่ไม่ใช่สิ่งแวดล้อม จำนวน 210 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูได้ปฏิบัติบทบาทการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม บทบาทการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ และบทบาทด้านการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่พบคือ การขาดข่าวสารข้อมูลและเอกสาร และครูไม่มีเวลาว่างในการจัดกิจกรรม

วิชาญ มณีโชติ (2535) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสงขลา" การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสงขลา จำนวน 385 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมจริงและพฤติกรรมคาดหวังในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับพอใช้และดี

ตามลำดับ นักเรียนที่มีเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพบิดา อาชีพมารดา การได้รับ ข่าวสารจากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่นๆ แตกต่างกัน มีพฤติกรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งพฤติกรรมจริงและพฤติกรรมคาดหวัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีพฤติกรรมคาดหวังในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงกว่า พฤติกรรมจริง

รายงานการวิจัยต่างประเทศ

นีวาลา (Nevala, 1987) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจทัศนคติของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในปี 1980" (A survey of attitude among high school students : Environmental issues in the 1980s) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความสัมพันธ์ ระหว่างทัศนคติ ความรู้ และตัวแปรอิสระ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 120 คน ใช้แบบสอบถาม 44 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า ความรู้และทัศนคติมีความสัมพันธ์กัน ในระดับต่ำ

อูลเลอร์ (Euler, 1988) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบ โปรแกรมการสอนสิ่งแวดล้อมแบบในระบบโรงเรียนกับนอกระบบโรงเรียน ของนักเรียน ระดับชั้น 6" (A comparative study of the effectiveness of a formal vs nonformal environmental education program for male and female sixth grade students' environmental knowledge and attitudes) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการศึกษาสิ่งแวดล้อมที่มีต่อ ความรู้ และทัศนคติ ของเด็กระดับชั้น 6 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้น 6 จำนวน 267 คน ในโรงเรียน ในนิวยอร์ก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบในระบบโรงเรียนมีคะแนน ความรู้สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบนอกระบบโรงเรียนและกลุ่มควบคุม กลุ่มที่ได้รับการ สอนแบบนอกระบบโรงเรียนมีคะแนนทัศนคติสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบในระบบโรงเรียน และกลุ่มควบคุม

คอร์นเวล (Cornwell, 1989) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความแตกต่างระหว่างเพศ : ความแตกต่างระหว่างความห่วงใยในสิ่งแวดล้อมของผู้หญิงและผู้ชาย" (Gender gap : Male/female differences in environmental concern) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย ในเรื่องปัญหามลพิษ แหล่งทรัพยากรและพลังงาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสามารถแก้ไขปัญหามลพิษได้หรือไม่ และพลังงานนิวเคลียร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนทั่วไปชาวอเมริกัน เยอรมัน อังกฤษ และกลุ่มพิทักษ์สิ่งแวดล้อมในปี 1980-1982 ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมระหว่างผู้หญิงและผู้ชายแปร ตามความสนใจประเทศ และกลุ่ม

กิลเบิร์ตสัน (Gilbertson, 1990) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม : การศึกษานอกสถานที่ และผลของความรู้ ทักษะที่มีต่อสิ่งแวดล้อม" (Environmental literacy : Outdoor education training and its effect on knowledge and attitude toward the environment) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความรู้ ทักษะด้านสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มที่ไปศึกษานอกสถานที่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับ 6 ในรัฐมินิโซต้า ซึ่งผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมศึกษานอกสถานที่มาแล้วอย่างน้อย 1 คอร์ส โดยในการวิจัยต้องการศึกษาในเรื่องของความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความรู้ ทักษะที่มีต่อคำว่า "นิเวศวิทยา" และปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าหลักการทางนิเวศวิทยา นักเรียนที่เข้าร่วมฝึกประสบการณ์ มีความเข้าใจในเรื่องราวของสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มที่ออกฝึกประสบการณ์นอกสถานที่

เรย์ (Raze, 1990) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "อิทธิพลโปรแกรมสิ่งแวดล้อมศึกษานอกสถานที่ด้านทัศนคติของโรงเรียนรัฐบาล ต่อทัศนคติทางสิ่งแวดล้อมของนักเรียนเกรด 5" (The influence of a public school resident outdoor environmental education program on the attitudes of fifth-grade

students) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนอกชั้นเรียน ของนักเรียนเกรด 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 จำนวน 269 คน ผลการวิจัย พบว่า ทักษะคิดในการมีส่วนร่วมอยู่ในด้านบวก ทักษะคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วม ทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศชาย และเพศหญิง กลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ทักษะคิดของนักเรียนเพิ่มขึ้นในทางบวกเมื่อได้รับ ประสบการณ์จากโปรแกรมสิ่งแวดล้อมนอกชั้นเรียน

แกรมโบร (Gambro, 1991) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจและรูปแบบ โครงสร้างของความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา" (A survey and structural model of environmental knowledge in high school students) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันและเพื่อ ศึกษาอิทธิพลหลายประการที่มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนมัธยมศึกษา เกรด 12 ในประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นตัวอย่างประชากรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยประเมิน จากความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนอเมริกันในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความรู้ในระดับต่ำ นักเรียนส่วนใหญ่สามารถที่จะรู้ถึงความจริงพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา อาจเนื่องจากนักเรียนมีการ พัฒนาความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากเกรด 10 ไปเกรด 12 น้อย

รูปแบบจะถูกพัฒนาและทดสอบจากภูมิหลัง ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม คือ ผลรวมของตัวแปรต่าง ๆ ตัวแปรทั้งหมดจะมีผลต่อความรู้ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ การวัดมาตรฐาน ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในเกรด 10 การสามารถควบคุมการกระทำของตนเองได้ และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีผล ต่อความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักเรียนเกรด 12

ซิลค์ (Cylke, 1991) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของสังคม : ความแตกต่างระหว่างในเมืองกับชนบท" (The environmental social movement : Urban and rural differials) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

ทดสอบสมมติฐาน 4 ข้อ คือวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างประเพณี วิเคราะห์โครงสร้าง พฤติกรรม และแหล่งเคลื่อนที่ เพื่อใช้ในการอภิปรายโครงสร้าง และการเจริญของการ เคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในชนบท ในรัฐเพนซิลวาเนีย กลุ่มตัวอย่างเป็นชาวเพนซิล วาเนีย ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของสิ่งแวดล้อมหลักใหญ่ ๆ คือ ประชาชนมีหน้าที่รักษาธรรมชาติ ธรรมชาติเป็นสิ่งมีค่า และรูปแบบปฏิกริยาระหว่างคนกับ ธรรมชาติเป็นอันตรายต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์

ฟลินท์ (Flint, 1991) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สิ่งแวดล้อมศึกษาออก โรงเรียน : ผลที่มีต่อความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา" (Outdoor environmental education : Its effect on high school students' knowledge and attitudes) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบต่อความรู้และ ทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ออกไปศึกษาภายนอกโรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม โดยมีความรู้ 18 ข้อ ทัศนคติ 18 ข้อ และข้อมูลส่วนตัว 8 ข้อ สำหรับ ความรู้และทัศนคติแบ่งเป็น 4 หัวข้อคือ ระบบนิเวศ การใช้ที่ดินต่อจำนวนประชากร แหล่ง ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน ภูมิหลังของนักเรียน โดยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง มีจำนวน 54 คน เป็นนักเรียนที่เรียนระหว่างภาคฤดูร้อนปี 1988-1989 และ กลุ่มควบคุมจำนวน 34 คน เป็นนักเรียนที่เรียนวิชาภูมิศาสตร์ปีแรกจากโรงเรียนมัธยมศึกษา พูลเลอร์ตัน ยูเนียน (Fullerton union) ผลการวิจัยพบว่า ความรู้และทัศนคติจะเปลี่ยน ไปในกลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญ แต่กลุ่มควบคุมไม่มีการเปลี่ยนแปลง

มอสโซทวาน (Mosothwane, 1991) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การประเมิน ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทัศนคติในวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา และคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ของ นักศึกษาวิทยาลัยครู ในเมืองบอสวานา" (An assessment of Botswana preservice teachers' environmental content knowledge, attitude towards environmental education and concern for environmental quality) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาวิทยาลัยครู

โดยประเมินเกี่ยวกับความรู้ ทักษะที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา การสอนและความตระหนักในคุณภาพของสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวិทยาลัยครูจำนวน 112 คน จากวิทยาลัยครู 4 แห่ง ในเมืองบอสวานา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมน้อย ซึ่งจากผลสรุปจะทำให้ยากในการออกแบบโปรแกรมสิ่งแวดล้อมศึกษาที่เหมาะสม ถ้าวิทยาลัยครูในเมืองบอสวานา สามารถพัฒนาโปรแกรมสิ่งแวดล้อมศึกษาให้ดีขึ้น นักศึกษาก็จะมีโอกาสเพิ่มความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้เขาไปกระตุ้นชุมชนให้ตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อมได้

วอลส์ (Wals, 1991) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การรับรู้ของวัยรุ่นกับธรรมชาติและหัวข้อสิ่งแวดล้อม : ความเกี่ยวพันของการศึกษาสิ่งแวดล้อมในเมือง" (Young adolescents' perceptions of nature and environment education in urban settings) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนความเข้าใจที่ดีในการรับรู้ของนักเรียนโรงเรียนขนาดกลางในเมืองเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความคิดและทฤษฎี กับหัวข้อสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนจะแสดงความสนใจเกี่ยวกับหัวข้อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันตามระดับความเข้าใจ 3 ระดับ คือ

1. มลพิษที่สามารถสัมผัส รส กลิ่น และมองเห็น
2. มลพิษที่เคลื่อนไหวและสะสมอยู่รอบ ๆ ที่ไม่สามารถมองเห็น
3. มลพิษที่เป็นปัญหาการเมือง

ดีปรี (Depre, 1992) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การประเมินความเปลี่ยนแปลงความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ระหว่างการเรียนวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา"(An assessment of changes in environmental knowledge and concerns of high school students during an environmental education course) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อดีของหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาที่สร้างขึ้นใหม่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาชานเมือง ซึ่งจะทดสอบใน 4 หัวข้อ คือ ความรู้แหล่งข้อมูลข่าวสาร ความตระหนัก และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน 10 อย่าง กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 86 คน และกลุ่มควบคุม 25 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญโดยกลุ่มควบคุมไม่เพิ่ม คะแนน ไม่มีความแตกต่างกันตามเพศ ระดับการศึกษา ทั้งสองกลุ่มจะมีความตระหนักในเรื่องสภาวะมลพิษของแหล่งที่อยู่อาศัย นักเรียนชายเกรด 12 ที่มีการเรียนต่ำพบว่ามีความตระหนักสูง และยังพบว่านักเรียนในหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษามีปฏิริยาเป็นบวก

แมนนิ่ง (Manning, 1992) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเมืองเพอร์เมียม รัฐเท็กซัส" (A study of student environmental knowledge and attitudes in selected high school in the Permian basin region of Texas) การศึกษาค้นคว้าบางส่วนจากการวิจัยของ เพอร์ก (Perkes) มาศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์คือ ประเมินความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพศ ระดับเกรด ขนาดของโรงเรียน และศึกษาความแตกต่างของทัศนคติระหว่าง เพศ ระดับเกรด และขนาดของโรงเรียนที่นักเรียนเรียนอยู่ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบวัดความรู้และทัศนคติของ เพอร์ก (Perkes) ประกอบกับของ ฮาร์ดี้ (Hardy) และ ฟอกซ์ (Fox) และเพิ่มการสำรวจหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาในเมืองเพอร์เมียม รัฐเท็กซัส ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เพศ ระดับเกรด และขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยภายในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยภายในประเทศ สรุปได้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาความรู้ ทักษะ การปฏิบัติ การวิเคราะห์เนื้อหาและความต่อเนื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และบทบาทในการส่งเสริมการอนุรักษ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา นักเรียนอาชีวศึกษา นักศึกษาวิทยาลัยครู นักศึกษามหาวิทยาลัย ครู และประชาชนทั่วไป

3. ผลการวิจัยพบว่า

3.1 ระดับชั้นประถมศึกษา นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ภาวะมลพิษในสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับดี โดยนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและแนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรมต่อสิ่งแวดล้อม คือ สถานภาพ อาชีพหลักของครอบครัว

3.2 ระดับชั้นมัธยมศึกษา นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มลพิษทางสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับดีและปานกลาง โดยนักเรียนหญิงมีความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติดีกว่านักเรียนชาย นักเรียนในเมืองกับนักเรียนนอกเมือง นักเรียนที่อยู่โรงเรียนในแหล่งต่างกันจะมีทัศนคติต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกัน แต่จะมีความรู้แตกต่างกัน นักเรียนมีความต้องการเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในระดับปานกลาง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษาของกลุ่มที่เรียนนอกห้องเรียน สูงกว่ากลุ่มที่เรียนในห้องเรียน หนังสือเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความต่อเนื่องของเนื้อหาตามระดับชั้น

3.3 ระดับอุดมศึกษา นักศึกษามีความรู้ต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง มีเจตคติในทางบวก และมีพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง ความรู้และทัศนคติมีความสัมพันธ์กันในทางบวก นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคต่างกันจะมี

ความรู้และทัศนคติแตกต่างกัน เพศและภูมิภาคนำมาเป็นส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้ที่แตกต่างกัน

3.4 ครูมีบทบาทในการส่งเสริม เผยแพร่ข่าวสารความรู้ และจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับน้อย

การวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศ สรุปได้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา นักศึกษาวิทยาลัยครู และประชาชนทั่วไป

3. ผลการวิจัยพบว่า

3.1 ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมขึ้นอยู่กับ เพศ ระดับเกรด ลักษณะการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ขนาดของโรงเรียน

3.2 นักเรียนที่ความรู้ต่ำไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา

3.3 ความแตกต่างของทัศนคติ ขึ้นอยู่กับ เพศ ระดับเกรด และขนาดของโรงเรียน

3.4 ทัศนคติเพิ่มขึ้นในทางบวกเมื่อนักเรียนได้รับประสบการณ์นอกชั้นเรียน

3.5 การศึกษาความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สามารถนำไปพัฒนาโปรแกรมสิ่งแวดล้อมศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการศึกษา ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่อไป